

nu, at den Forargelse ikke mere vil finde Sted. Dernæst vil jeg ogsaa, hvis man ønsker det, indgaae paa den Forandring, at det borgerlige Høgtesskab skulde indgaaes for Amtmanden eller for Sogneforstanderskabet, eller blot bestaae i, at Høgtessparret blev indskrevet som Høgtessfolk i Ministerialbogen; det anseer jeg Altsammen for Biting, skøndt, hvis der skulde blive mange af det Slags Høgtesskaber, saa vilde det være endeel til Uleilighed, naar de, der vilde indgaae Høgtesskab, skulde reise til Amtmanden, da Amtterne ere saa store, og Saamange boe fjernt fra Amtmandeboligen. Forøvrigt kan jeg ikke finde, at der er det mindste Bannelige i, at Høgtesskaber slutes paa Raadhuset eller paa Thingstedet; paa Raadhuset foregaaer der jo mange høitidelige Ting, der uddeles for Exempel Ordenstegn, og der holdes jo ofte Fester, og, selv om der er Noget, der støder Følelsen, saa troer jeg, at man, som den høitværende Kultusminister yttrede, bør modarbejde det og søge at forbedre den Ting. Jeg skal i Anledning af hvad man har indvendt om borgerlige Høgtesskaber i Folketirken kun endnu bemærke, at eftersom Fleertallets Forslag er i den Henseende saa skulde de, der høre til Folketirken, for at kunne indgaae borgerligt Høgtesskab, melde sig ud af den; saasnart de have meldt sig ud af Folketirken, saa vilde de kunne indgaae borgerligt Høgtesskab; men, hvis man vil antage det, saa maa man ogsaa bestemme, hvorledes der skal forholdes, hvis de ønskede igjen at optages i Folketirken, thi Meningene kan dog ikke være, at de for Evighed skulde være udelukkede, og, at der ikke skulde være nogen Maade, hvorpaa de kunde gjenoptages. Jeg tænker, at de fleste ville svare: saa maa de lade sig vie, derved gjorde de paa en Maade Bod; men nu sætter jeg, den Eine af Høgtessparret døde efterat de havde fattet den Beslutning — skulde saa den Anden være udelukket fra Kirkens Skjød for bestandigt? (En Stemme: Det maa Kirken afgjøre). Ja, men Kirken er ikke endnu saaledes til, at den kan afgjøre Noget (Jo! Nei!), endnu er der Ingen, der har lovgivende Myndighed i Kirken undtagen Kongen og Rigsdagen, det er den eneste lovgivende Magt, der findes efter Grundloven. Der stod i et Stykke, som fandtes i Berlings

Lidende for i Løverdags Aftes, at den lovgivende Magt, Kongen og Rigsdagen, er ublandt verdslig; det maa jeg modsigge, Kongen og Rigsdagen har den samme lovgivende Magt, som Kongen havde før Grundloven blev givet (Hør!). Efter den 6te Paragraph i Kongeloven havde Kongen den høieste Magt over alt Cleresiet, og kunde anordne alt hvad der vedkom Kirken og Gudstjenesten som han vilde; den Magt, som Kongen havde dengang, er jo ikke tilintetgjort, den maa altsaa ligge nu hos Kongen og Rigsdagen, altsaa er Kongen og Rigsdagen bemyndiget til ogsaa at give Love i kirkelig Henseende. Forøvrigt mener jeg, at den Lov, som man nu skal give, skal blot være borgerlig; det har jeg fra først af sagt og holdt paa, at her jo alene er Tale om borgerlige Bestemmelser, ikke om kirkelige. De fra Folketirken afvigende Troessamfund have jo ogsaa Lov til for deres Vedkommende at ordne det som de ville, men derimod maa Folketirken efter Grundloven finde sig i de Bestemmelser, som vedtages af Rigsdagen, og som Kongen stadfæster; det kan ikke blive anderledes. Der stod i samme Stykke, at Grundlovens Bestemmelser om Religionsfriheder maatte fortolkes paa en eieendommelig Maade, fordi de ifølge deres Oprindelse vare aldeles uberørte og upaavirkede af Kirken; det troer jeg heller ikke, man kan sige, thi Kongen vedbliver jo at være Kirkens Overhoved, og der var jo i den grundlovgivende Rigsforsamling flere, ikke alene af Kirkens Medlemmer, men af Kirkens Forstandere, Biskopper, som af Regjeringen vare udnævnte. Derfor troer jeg ogsaa, at det er urigtigt, og at man ikke paa nogen Maade er berettiget til i den Henseende at fortolke Grundloven paa en anden Maade, end den ellers bør fortolkes (Hør!). Da der er talt saameget, saa skal jeg ikke videre forlange Forhandlingerne.

Formanden: Afslutning af Forhandlingerne er begjært af følgende Medlemmer: Jespersen, Usting, Skau, With, Schack, Østermann, Wilkens, Hermansen, Jønger, Damfjer, Linnemann, Poulsen, L. Hansen, Jørgede, Steen, Rothe, Black, C. H. Hansen og Krieger.